

Kirkeblad

for Løgumkloster Sogn

32

august - september - oktober - november 2020

Indholdsfortegnelse

Munkestolene	2
Nyt fra menighedsrådet Reception Povl Søndergaard	8
Præsteartikel	10
Velkommen og Tak	11
Fem spørgsmål til menighedsrådsmedlem	12
Menighedsrådsvalg	14
Kirkelige handlinger / Koncerter	15
Børne- og familiegudstjeneste	16
Høstgudstjeneste / Babysalmesang	17
Genforening	18
Klosteraftner	19
Årets konfirmander / Konfirmandstart	20
Ny kirketjener	22
Bibelmeditation	23
Udstilling i Dormitoriet	24
Alle helgen	25
Omtale af RAMS	26
Filmaften / Våbenstilstands dagen	28
Diakoni 2020	29
Fire engle søger plads	30
Tak fra redaktøren	33
Adresseliste	34
Gudstjenesteliste	35
Kalender	36

Korstolene i Løgumkloster

Tekst: Niels T. Sterum

Den (måske) vigtigste opgave for munkene i middelalderens cistercienserkloster i Løgum var den daglige tjeneste for Gud, (latin *opus dei*, arbejde for Gud), som udførtes i klosterkirken med otte tidebønner, en om natten og syv om dagen. Munkene havde deres plads i højrygede korstole, også kaldet munkestole. Under en stor del af de mange (og ofte lange) gudstjenester stod munkene op, og til lettelse under disse anstrengende stående tjenester var korstolene i tidens løb blevet udviklet med høje armlæn til støtte for underarmene og en konsol (latin *misericordia*, barmhjertighed) på undersiden af klapsædet; når sædet var klappet op, kunne konsollen fungere som et usynligt sæde.

I kirkens kapeller nærmest koret og korsskæringen står resterne af klostrets korstole, udført i egetræ uden bemaling. Der er fem stole i række i det nordlige kapel og fire stole i række i det sydlige

kapel. For hver ende af disse rækker er høje gavle, og de enkelte stole er adskilt med mellemvanger. Sammen med andre nu forsvundne korstole var de bevarede ni stole opstillet i to L-formede grupper overfor hinanden. Hver gruppe bestod af en lang øst-vest orienteret række med en kort nord-syd orienteret række placeret ved vestenden af den lange række. Stolene var anbragt i korsskæringen og første halvpart af skibet. På grund af de høje ryglæn har de to grupper af stole udgjort en markant barriere, der delvis omsluttede et område, hvor munkene havde deres plads under tidebønner og fælles messer. Det er dette område, som i middelalderetekster benævnes *munkenes kor*, heraf betegnelsen korstole. Området var helt åbent mod øst, mod altret – mod vest var en smal passage, der førte ind til et særskilt område for syge og svagelige munke, det såkaldte *retrokor*. Vest for dette kor fandtes *lektoriet* (se Kirkeblad nr. 27)

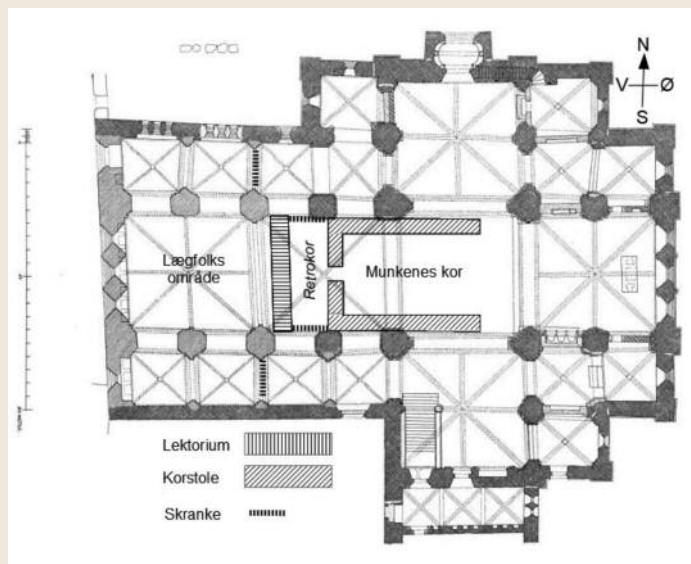
Den nordlige række korstole. Foto Povl Søndergaard.

og over dette det store krucifiks (se Kirkeblad nr. 19). Vest for lektoriet var *lægfolks område* til lægbrødre, tjenestefolk og gæster.

En fortegnelse over stolestader fra 1681 opregner 38 stader i koret. Der er gode grunde til at antage, at her er tale om den samlede bestand af middelalderlige korstole,

og antagelig har stolene i middelalderen været fordelt med 19 stole i hver gruppe, 15 stole i de lange rækker, 4 stole i de korte rækker. Sandsynligvis har korstole og lektorium været placeret som vist på hosstående skitse.

Som nævnt var der 38 stolestader i koret i 1681. En synsforretning 1706 nævner

Plan af kirken med munkenes kor, hvor korstolene oprindeligt dannede to L-formede grupper. NTS del.

Hertug Frederiks våben

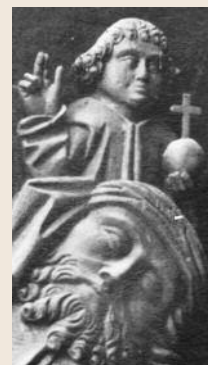

Jomfru Maria, Jesu moder. Maria afbildes hyppigst som stående med Jesusbarnet på armen eller som siddende med barnet på skødet. Sjældnere ses Maria på baggrund af en strålekrans og stående på måneseglen; Maria kaldes da Den apokalyptiske Madonna (Jomfru Maria fremstillet som kvinden i Åb. 12,1: »en kvinde med solen som klædebon og månen under sine fødder og en krans af tolv stjerner om sit hoved«). Alle cistercienserklostre – også Løgum Kloster – var indviet til Jomfru Maria.

Hertuginde Annas våben

Skt. Kristoffer (Christoforus), hans navn betyder »Kristusbærer«. Legenderne fortæller om kæmpen, der kun ville tjene den mægtigste herre, som han mødte i form af et barn, der skulle bæres over en flod. Undervejs blev barnet tungere og tungere, og Kristoffer var lige ved at drukne under byrden. Da de med besvær var kommet i land, åbenbares det, at barnet var Kristus, og som tegn herpå sprang Kristoffers stav i blomst og bar frugt. Han afbildes som en kæmpe med stav og med Jesusbarnet på skulderen. Staven kan være med rødder og blade som et træ. Han påkaldes som værn mod død uden det sidste sakramente.

Skt. Benedikts »våben«

Skt. Benedikt af Nursia, c.480-547, abbed i Montecassino-klostret mellem Rom og Napoli. Dette kloster grundlagde Benedikt i 529, og her formulerede han sin klosterregel med lige vægt på gudstjeneste, læsning og arbejde. Benedikts regel blev grundlaget for klosterlivet i Vesterlandet, hvorfor han også kaldes »Munkefaderen Benedikt«. Han afbildes iført sort munkekutte og med abbedstav og regelbog i posebind. Hans hovedbeklædning, en slags baret, betegner ham som »lærer« i vid forstand.

Skt. Bernhards »våben«

Skt. Bernhard af Clairvaux, cisterciensermunk og -abbed, 1090-1153. Han stammede fra en adelsfamilie i Burgund (Østfrankrig). Ifølge legenden blev han sammen med mere end 30 venner og slægtninge optaget i Cîteaux-klostret i 1113. Allerede to år efter blev han abbed i Clairvaux, en post som han beklædte resten af sit liv 1115-1153. Han blev en særdeles fremtrædende skikkelse i cistercienserordenen. Han blev helgenkåret i 1174. Han afbildes oftest i cisterciensernes hvide dragt, sjældnere – som her – i mørk munkekutte, med rosenkrans og hånden løftet til velsignelse. Her tillige med baret der viser ham som »lærer«.

blot »I koret munkestole på begge sider«. I 1776 nævnes i »Choret gamle Munke Stole«. Endnu i 1844 var der to rækker af stole i korsskæringen, en i nordsiden, en anden i sydsiden, begge i flugt med korets og midtskibets sidemure. Ved restaurering 1844/45 blev korstole flyttet ud i korsarmene under nyskabte pulpiture. Her fandtes i begyndelsen af 1900-tallet 10 delvis intakte stole i søndre korsarm og rygpanel fra 10 andre stole i nordre korsarm. Gavlene blev brugt parvis til dørstolper ved udgange under pulpiturene. Ved restaurering i 1920'erne blev 9 stole anbragt på deres nuværende pladser.

Gavlene er smykket med udskårne figurer: Jomfru Maria med Jesusbarnet, Skt. Kristoffer med Kristus, Skt. Benedikt af Nursia med abbedstav og bogpose og Skt. Bernhard af Clairvaux med rosenkrans og højre hånd løftet til velsignelse. Under hver figur er udskåret et våbenskjold. Under

Maria-figuren findes skjoldet for hertug Frederik af Slesvig-Holsten-Gottorp (1471-1533, senere kong Frederik I af Danmark 1523-1533). Under Skt. Kristoffer-figuren er skjoldet for hertug Frederiks første hustru Anna af Brandenburg (1487-1514, datter af kurfyrst Johan af Brandenburg). Våbenskjoldene for Frederik og Anna angiver stolenes datering. Stolene må være fremstillet mellem 1502, da Anna og Frederik blev gift, og 1514, hvor Anna døde. Om stolene var en gave fra hertugparret, eller om stolene blot blev forsynet med hertugparrets våben som et almindeligt respektfuldt middel til at angive en datering, kan ikke afgøres med sikkerhed. Mest sandsynligt er det vel, at hertugparret skænkede korstolene til klostret.

Hertugparret skænkede i 1509 lignende korstole (endnu bevarede) til kirken ved augustinerklostret i Bordesholm (Holsten). Ved sammenligning med stolene dér kan det sandsynliggøres, at

gavlene med Frederiks og Annas våben var anbragt nærmest altret for enden af den sydlige lange stolerække henholdsvis den nordlige række. Benedikt og Bernhard var da anbragt over for hinanden i den smalle passage mellem munkekoret og retrokoret for enden af den nordlige korte række (Benedikt) henholdsvis den sydlige række (Bernhard).

Frederiks våben er firdelt med et hjerteskjold, der viser de oldenborgske bjælker (tre mod normalt to). Øverst ses til venstre den norske løve og til højre de to slesvigske løver. Forneden er til venstre den holstenske nælde og til højre Stormarns svane med krone om halsen.

Annas våben er også firdelt med et hjerteskjold, hvor ørnen repræsenterer markgrevs-kabet Brandenburg. Foroven ses til venstre en vinget grif, som repræsenterer hertugdømmet Pommern, og til højre en løve, der symboliserer borggrevs-kabet Nürnberg. Nederst

ses til venstre en løve (uden bagben, anbragt på murtinde), der henviser til fyrstendømmet Rügen, og til højre et firdelt felt, der henviser til grevskabet Hohenzollern.

Skjoldet under Benedikt har et ligearmet kors, et Skt. Georgskors (et af benediktinerordenens emblemer). Under Bernhard er et skjold med en skakternet vandret bjælke, der krydses af en lodret stav mellem to rygvendte buer (en variant af en skakternet skrå bjælke, Clairvaux-klostrets våben).

Gavlens ydersider afsluttes foroven med en spidsbue, der omslutter et elegant udskåret rankeværk, mens et trefliget tidseblad ses uden for buen. Gavlens indersider er ornamenteret som spidsbuede tredelte vinduer med stavværk øverst, hvor det trefligede blad ses gentaget. Ved restaurering 1844/45 og 1925 er gavlene med Maria og Kristoffer blevet fornyede i de øverste dele, mens gavlene med Benedikt

og Bernhard er originale. Også baldakinerne er nye til sætninger (fra 1844/45).

Mellem de enkelte stole er vanger, som bærer det gennemgående dobbeltkelede ryg- og armlæn. Vangerne har små ottekantede søjler foroven og forned, og derimellem en profileret forkant, som opadtil griber om en kugle.

Korstolene, som i dag henstår temmelig upåagtet i sidekapellerne, var i klostertiden dele af kirkens største

Korstole, Bordesholm. Nordre række set fra øst. Foto 2017 NTS.

inventar. Med en højde på ca. 3,80 m og udstrækning i fladen på ca. 11,25 x 8 = 90 m² har det samlede arrangement af stole udgjort en overordentlig dominerende struktur, der i udpræget grad »har vendt ryggen« mod korsarmene, sideskibene og vestdelen af hovedskibet. Hvordan denne bagside af stolene har været udformet, ved man ikke. Den har sikkert været en rå og usminket snedkerkonstruktion, som var beregnet til at skulle stå op mod skrankemure, der adskilte hovedskibet fra kors-

arme og sideskibe. Mod vest har en finere behandling været påkrævet, idet her (antageligt) har stået altre, et på hver side af den smalle åbning mellem munkekor og retrokor. Fra nogle kirker er det kendt, at bagsiden kunne være beklædt med brædder bemalet med en diskret planteornamentik. Andre steder har man behængt bagsiden med tæpper eller andre former for tekstil.

Til korstolenes forside hørte lave læsepulte, som ikke mere eksisterer i Løgumkloster. De bevarede læsepulte i klosterkirken i Bordesholm formidler et indtryk af de tidligere forhold i Løgumkloster.

Nils G. Bartholdy takkes for hjælp vedr. våbenskjoldene.

Litteratur: Danmarks Kirker, Bd. 21 (Tønder amt), s. 1116-1118.

INVITATION TIL AFSKEDS RECEPTION

Vores meget vellidte kirketjener
gennem rigtig mange år

Povl Søndergaard

har valgt at gå på pension pr. 1. april.

Menighedsrådet inviterer derfor ALLE til
at deltage i denne reception som afholdes

søndag den 30. august 2020

umiddelbart efter højmissen kl. ca. 11.45
i Havesalen på Refugiet

Det vil glæde os rigtig meget at se mange af jer.

Jo flere jo bedre, så vi kan gi' Povl
en minderig dag og få ham sendt godt
afsted ind i hans 3. alder.

På gensyn den 30. august

Menighedsrådet

Nyt fra menighedsrådet

Foråret 2020 var for alle præget af Corona-krisen rundt i hele verden.

Også i Løgumkloster Kirke og menighedsråd blev der sat en stopper for langt de fleste aktiviteter og kirkelige handlinger.

Gudstjenester, møder og arrangementer blev aflyst, konfirmanderne fik flyttet deres konfirmation til september, og enkelte kirkelige handlinger blev gennemført med begrænset antal deltagere.

Kirkeklokkerne ringede solen ned kl. 17, ligesom i alle andre kirker landet over. En opfordring fra vores biskopper for sammen »at tænke på og bede for de syge og alle dem, der passer og plejer dem«. Det var / er en mærkelig tid. Men også en tid, som fik os til at få øjnene op for vore værdier.

Kr. Himmelfartsdag, torsdag den 21. maj, blev der igen

holdt gudstjeneste for første gang, dog med en begrænsning på 100 personer i kirken. Aftensangen begyndte igen mandag den 25. maj. Vi begyndte igen at vende tilbage til mere almindelige forhold.

Menighedsrådet og de mange udvalg afholdt ingen fysiske møder i denne periode, men det mest nødvendige blev klaret via telefon og mail. I starten af maj kom disse møder i gang igen.

Menighedsrådet har flyttet nogle arrangementer:
Afskedsreception for kirketjener Povl Søndergård afholdes søndag den 30. august

Offentligt orienteringsmøde om valg til menighedsrådet flyttes til den 12. august. Læs mere i dagspressen eller på kirkens hjemmeside.

Sognemøde med orientering om sognets arbejde og opstil-

lingsmøde til menigheds-
rådsvalget fastholdes til tirs-
dag den 15. september kl.
19.30.

Menighedsrådet opfordrer
til, at man overvejer, om
man har lyst til at opstille til
menighedsrådet - eller om
man kender andre, der
kunne være interesseret i at
gå ind i arbejdet.

*På menighedsrådets vegne
Elsemarie Dam-Jensen og
Lene Margård Pedersen*

Bliv stimuleret af fællessang og spiritualitet

Morgensang

Som mange har bemærket i disse Corona tider transmitteres morgensang hver morgen på DR1 kl. 9.05 med Phillip Faber. Han både indstuderer, oplyser og synger for hjemme fra sin stue, foran sit klaver. På denne måde kommer morgensangen ud til hele Danmark. Et utroligt godt initiativ, synes jeg, efter alle de mange år i et musikalsk ørkenland, hvor vi alle - i skoler, institutioner, familier m.v. - har forsømt at bruge løs af den helt usædvanlige sangskat, som vore salmer og folkelige sange er. Kunne man ikke forestille sig, at denne gode skik blev fast morgen TV, som vi tog med os ud på den anden side af krisen? Som begyndelse på en regntung eller solfyldt dag. Til opbygning og til oplivelse. Eller

måske allerbedst: hvis DR1 s morgensang kunne inspirere til, at vi igen indførte morgensangen overalt i alle skoler, på institutioner, på arbejdspladser - som en helt naturlig ting. Så havde Coronatiden sat et positivt aftryk.

Spiritualitet

For nogle kan kristen spiritualitet lyde sværmerisk. Eller hvad med økologisk spiritualitet? Men ingen af delene er det. Tværtimod, det er kendt stof i den kristne tradition. I alt for mange år har vi jo, også i de såkaldte kristne, vestlige lande vidst, at vores uhæmmede forbrug, fortravlede hverdag, rastløse rejseaktivitet m.m. ikke har bragt mental tilfredshed endsige en følelse af større mening i livet. Snarere måske tværtimod. »De ydre ørkener i

verden vokser, fordi de indre ørkener er blevet så store« - som det tankevækkende er blevet sagt.

Og det er jo mærkeligt, når man husker på, at vi bryster os af at leve i en kristen kultur. Men under hverdagens overflade skal man huske, at der har altid været en livsvisdom at finde i den kristne spiritualitet, som man kunne kalde for »mindre er mere«. Blind vækst og uhæmmet ressourceudnyttelse har for alvor kastet sine slagskygger på vores fælles jord. Men mindre kan gøre det. En kristen livsholdning finder meningen i det skabte liv. Vækst er ikke bare umådeholden forbrugstilfredsstillelse. Vækst er ifølge den kristne spiritualitet kendetegnet af mådehold, en evne til at glæde sig over lidt. Det er at holde op med altid at

være på udkig efter det, vi ikke har. Det gør ikke ens liv fattigere eller mindre intenst. Snarere mere. For vi opdager i højere grad betydningen af det liv, vi har med hinanden og det skabte liv omkring os. En kristen spiritualitet kan desuden motivere os til en mere ansvarlig omsorg for verden og den givne natur omkring os, fordi den er skabt og fælles. En grøn omstilling af samfundet kan således nemt hente inspiration i et kristent livssyn.

En kristen spiritualitet kan invitere til et sporskifte, der kan få os til at sætte større pris på det givne, arbejde med på en grøn omstilling - og dermed blive til gavn for samfundsmiljø og klima. Til glæde for alle.
GOD SOMMER!

Sten Haarløv

Farvel og velkommen

Velkommen til Anja Ebsen

Pr. 1. 4. tiltrådte Anja Ebsen som ny kirketjener i Løgumkloster Kirke.

Anja fik en noget underlig start på sit nye arbejde, fordi alt jo var lukket ned, så hendes første tid har været præget af en del »teori« ved computeren med at gennemgå arbejdsområder og opgaver på baggrund af det informationsmateriale, som Povl Søndergaard havde forberedt.

Men nu er Anja også »fysisisk« i gang i Løgumkloster Kirke, hun har haft sine første gudstjenester og handlinger og klør på med krum hals - også med at løse de ekstra rengørings- og andre opgaver, som følger med genåbningen.

Fra menighedsrådets side vil vi gerne byde Anja hjerteligt velkommen, vi glæder os til samarbejdet!

Tak til Maibrith Thude

Maibrith Thude har desværre været nødsaget til at stoppe som medlem af Løgumkloster Menighedsråd. Hun er

fra d. 1. april blevet ansat som familiekonsulent ved Tønder Kommune, hvor hun arbejder med sårbare familier - et vigtigt og meget krævende arbejde, ikke mindst her i Corona tiden, hvor udfordringerne har været særligt store.

Den nye jobsituation er baggrunden for, at Maibrith ikke mere har tid til arbejdet i menighedsrådet, og det har vi selvfølgelig stor forståelse for. Maibrith kom ind ved sidste valg som en af »de unge«, og det var vi rigtig glade for!

Vi vil savne Maibriths friske øjne på tingene og gode tilgang til opgaverne, bl.a. i forbindelse med visionsarbejdet, som er sat i gang her i 2020.

Tak for indsatsen i den tid, du var med, held og lykke med det nye arbejde, - og også tak for, at du har lovet at træde til engang imellem i det omfang, du har tid!

Velkommen til Lene Margård Pedersen

I stedet for Maibrith Thude er Lene Margård Pedersen indtrådt i Løgumkloster Me-

nighedsråd, hun blev valgt som 1. suppleant ved sidste valg.

Som det fremgår andetsteds i kirkebladet, er Lene leder af Café Parasollen i Haderslev, en del af KFUM's sociale arbejde. Hun bor i Løgumkloster og har tidligere været ansat i administrationen på Løgumkloster Højskole.

Lene er blevet kastet ud i menighedsrådets møder og udvalgsarbejde her, hvor alt er ved at åbne igen efter Corona tiden.

Vi ser frem til fællesskabet med Lene i menighedsrådet og byder hjerteligt velkommen til samarbejdet!

*Formand for menighedsrådet
Elsemarie Dam-Jensen*

Klostermærken aflyst i år!

Klostermærken - og dermed gudstjenesten i kirken - er desværre aflyst i år på grund af Coronakrisen. Vi vender frygteligt tilbage til næste år. Kirkens personale

FEM SPØRGSMÅL til menighedsrådsmedlem Lene Margård Pedersen

Hvilken rolle spillede kirken i din opvækst?

I mit hjem var kirke og kristendom en naturlig del af hverdagen. Mine forældre var aktive i forskelligt kirkeligt arbejde, og derfor har det også altid været helt naturligt for mig at deltage i det, uanset hvor jeg har bosat mig.

Søndagsskole, FDF samt KFUM og KFUK har jeg været aktiv i både som barn, ung og voksen. Og selvfølgelig har jeg påtaget mig lederansvar efterhånden, som det blev aktuelt. Også bestyrelsesposter har der været en del af.

Som barn kom jeg også med i kirke - ikke altid fordi jeg

syntes det var lige sjovt - men kirken blev en naturlig del af livet. Og senere valgte jeg jo selv at komme til gudstjenesterne, fordi det er vigtigt at tage sig en pause i hverdagens mange opgaver. En pause for igen at blive mindet om Bibelens ord - og hvordan det budskab faktisk har noget med mit liv og min hverdag at gøre.

Gennem alt dette foreningsarbejde har jeg lært om værdier, som man kan leve og dø på - lært masser af sange og salmer - deltaget i mange forskellige gudstjenesteformer osv. Kirke og kristendom har altid været det sted, jeg kunne søge hen i glæder, i sorger, og når der er udfordringer i tilværelsen.

Det kristne menneskesyn og de kristne værdier har også haft indflydelse rent arbejdsmæssigt.

Er der et særligt område indenfor menighedsrådets indsatsområder, som du gerne vil fremme og hvorfor?

Menighedsrådets opgaver spænder vidt. Men for mig er kirkens budskab det vigtigste i ord og handling. Dvs. hvordan fortæller vi om kristendommen, så den får betydning for børn, unge og voksne. Hvordan viser vi i handling, at kristendommen har betydning, og ikke kun er fine gamle ord? Hvordan møder vi det andet menneske i kirken - eller udenfor

kirkens lokaler - så ordene bliver til virkning i praksis? Jeg tænker, at vi hele tiden skal arbejde med, hvordan budskabet formidles overfor børn, unge og voksne gennem forskellige former, aktiviteter og tilbud. Samt hvilke tiltag og arrangementer skal tilbydes, så mennesker i alle aldre oplever, at kirken ønsker at møde dem lige der, hvor de er i livet.

Hvordan ser du folkekirkens betydning for lokalsamfundet?

Kirken er det sted, man kan være og føle sig tryk - både på gode og dårlige dage. Nogle ønsker at bruge kirkens stille rum en formiddag midt i ugen, hvor der er fred

og ro. Andre ønsker at deltage i søndagens gudstjeneste i fællesskab med andre. Andre vil hellere til aftenang - eller høre en koncert. Her i Løgumkloster er vi jo så heldige, at vi kan det hele i meget smukke rammer.

Folkekirken skal give plads til os alle - alle skal opleve sig velkommen i kirken, uanset hvorfor man kommer, og uanset hvor tit man kommer. Rammerne er utrolig flotte her, men det er indholdet - budskabet - mødet med de / det andet menneske, som har den største betydning, når man igen går ud af kirken.

Er der noget du savner i folkekirken og ved gudstjenester?

Jeg er glad for at komme i Løgumkloster Kirke og til gudstjenester der. Jeg er vokset op med formen og ordene. Men kirken er jo for alle, og ikke alle har lige meget erfaring med liturgien, med ordene, hvorfor står vi op der - og sidder der osv.

For mig er det vigtigt, at alle

føler sig velkommen og tryk ved en gudstjeneste, også selvom man ikke bruger kirken så tit - eller er helt stiv i liturgien. Vigtigt for både store og små at vide, hvad det er, der sker.

Det er dejligt overraskende, når formen bliver ændret, eller tingene af og til bliver gjort på en anden måde. Jeg kan godt lide, når der inden indgangsbønnen lige gives en lille intro til det, vi skal være sammen om den næste times tid, så kan vi alle være med.

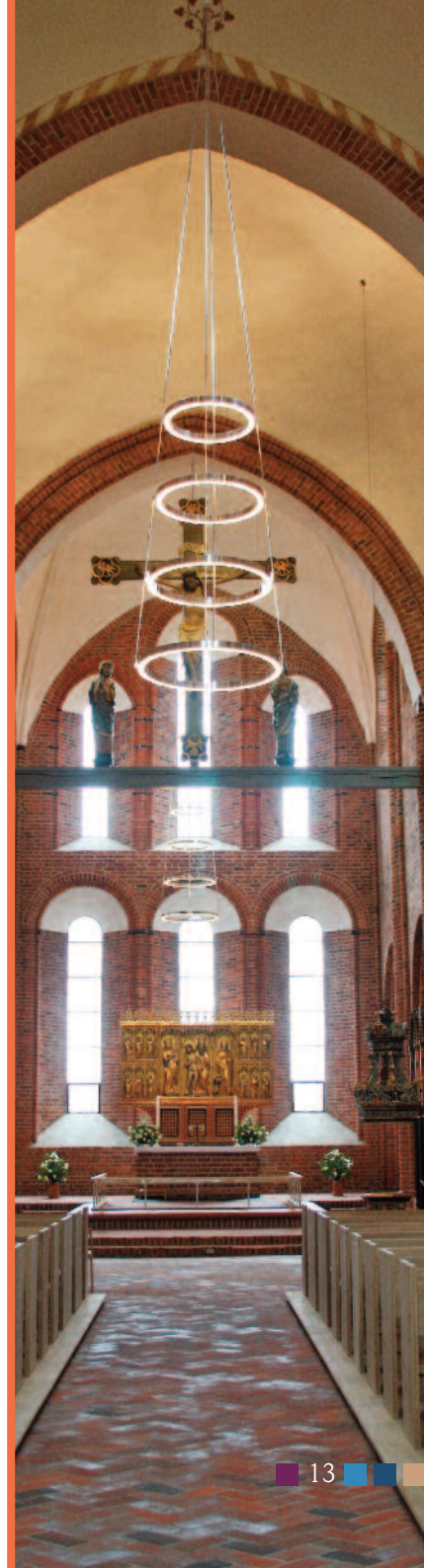
Musikken er så flot i kirken, men nogle gange kan jeg have svært ved at synge med på de flotte salmer, da stemmen ikke længere kan klare de høje toner. Det savner jeg. For mig betyder det noget at få et smil eller en hånd efter en gudstjeneste af nogle fra menigheden. Vi har været sammen om noget væsentligt, og dejligt lige at hilse på et andet menneske, inden vi atter fortsætter med dagens gøremål. Vi kan alle øve os i at hilse på nogle af de andre - også dem, som vi ikke lige kender.

Hvorfor er du gået ind i menighedsrådsarbejdet?

Jeg er lige tiltrådt i menighedsrådet. Et medlem trak sig ud af rådet tidligere på året af arbejdsmæssige årsager, og jeg var suppleant fra valget i 2018. Jeg er med i rådet indtil periodens udløb i november 2020.

Jeg har altid lavet forskelligt frivilligt kirkeligt arbejde, men aldrig siddet i menighedsrådet. Da jeg blev opfordret til at stille op, overvejede jeg det og tænkte, at nu var det måske min tur til at tage et ansvar her.

Jeg har kun været til et par møder endnu, men det er spændende at være med »bag kulisserne« og blive en del af de forskellige overvejelser omkring praktiske forhold samt hvilke aktiviteter og arrangementer, som kirken tilbyder.

Menighedsrådsvalg orienteringsmøde

Offentligt orienteringsmøde i Løgumkloster Forsamlingshus onsdag den 12. august kl. 19.30

På dette møde orienterer menighedsrådet om arbejdet i de forløbne to år, kommende opgaver, datoer og regler for valgforsamlingen og antallet af kandidater, der skal vælges til menighedsrådet. Rådet vælges for en fire-årig periode.

Menighedsrådsvalg i Løgumkloster Sogn

Valgforsamling afholdes tirsdag den 15. september 2020 kl. 19.30 i Løgumkloster Forsamlingshus.

1. januar 2020 trådte en ny valgform til menighedsrådsvalg i kraft. Den nye form indebærer, at et menighedsråd kan vælges på et møde 15. september 2020: valgforsamlingen.

På valgforsamlingen afholdes valget til menighedsrådet. Opstilling og valg af kandidater foregår på mødet. Kandidater præsenterer sig, der er mulighed for debat og der gennemføres en skriftlig afstemning om de opstillede kandidater. Resultatet af afstemningen afgør, hvem der er valgt til menighedsrådet. Loven gør det muligt, at der efterfølgende udløses et afstemningsvalg. Det sker ved at indlevere en liste med kandidater og stillere. I disse tilfælde gennemføres

et afstemningsvalg tirsdag den 17. november 2020.

1. søndag i advent 2020: Det nye menighedsråd tiltræder og konstituerer sig, hvorefter de kommende fire års arbejde begynder. Det nye menighedsråd vælges for en fireårig periode!

Dagsorden for valgforsamlingen tirsdag den 15. september 2020:

1. Velkomst v. formand for valgbestyrelsen.
2. Valg af dirigent.
3. Formanden for menighedsrådet beskriver menighedsrådets opgaver, kompetencer og hidtidige arbejde.
4. Opstilling af kandidater til menighedsrådet.
5. Kandidaternes egne præsentationer.
6. Debat og mulighed for spørgsmål til kandidaterne.
7. Gennemgang af afstem-

ningsreglerne ved valgbestyrelsen.

8. Skriftlig og hemmelig afstemning.
9. Optælling af stemmer og annoncering af afstemningsvalget ved valgbestyrelsen.
10. Valg af stedfortræder efter samme procedure.
11. Valgbestyrelsen orienterer om resultatet samt om mulighed for afstemningsvalg og fristen for indlevering af kandidatliste.
12. Evt.

Valgbestyrelsen for Løgumkloster Sogn:
Formand:

Svend Egelund Rasmussen,
Tønder Landevej 35, Ellum,
telefon 20 32 47 39,
mail: svendelse@gmail.com
Valgbestyrelsen består i øvrigt af: LisEmma Søvik og Kjeld Outzen.

Kirkelige handlinger

Dåb

Anmeldes til sognepræsten senest 4 uger før dåben. Barnet navngives til kommunen forud for dåben. Barnets fødsel-/navneattest, forældres dåbsattester og eventuel vielsesattest medbringes.

Navne og adresser på 2-5 faddere oplyses i forbindelse med dåbssamtalen med sognepræsten. For at være fadder skal man være døbt og mindst 13 år gammel.

Vielser

Aftales med sognepræsten i god tid inden vielsen skal foregå. Der medbringes dåbsattest og en prøvelsesattest, udstedt af kommunen tidligst 4 måneder før vielsen, som afleveres til sognepræsten sammen med navne og adresser på to vidner. Kirketjener kontaktes med hensyn til pyntning og det praktiske i kirken.

Begravelser/bisættelser

Dødsfald anmeldes til sognepræsten i det sogn, hvor af-

døde havde bopæl. Begravelses handlingen og tidspunktet aftales med sognepræsten på begravelsesstedet. Dåbs- og vielsesattest anvendes til udfærdigelse af dødsanmeldelse. Kirketjener og kirkegårdsleder kontaktes med hensyn til ringning og det praktiske i kirken og på kirkegården.

Fotografering/ videoptagelse

Menighedsrådet har besluttet, at det ved dåb kan ske før eller efter gudstjenesten, og ved vielse ved ind- og udgang.

Kirkebil

Til alle ældre og dårligt gående. Man ringer selv til Ager-skov Taxi tlf. 74 83 36 40 senest dagen før.

Aftensang i kirken

Hverdage kl. 17.30.

Ledes af repræsentant fra:

Mandag: Byen

Tirsdag: Højskolen

Torsdag: Menighedsrådet

Fredag: IM/LM

Lørdag: Refugiet

Onsdag - altergang

1. onsdag: Sognepræsten

2. onsdag: Sognepræsten

3. onsdag: Folkekirkens

Uddannelses- og Viden-
center (FUV)

4. onsdag: FUV

5. onsdag: Sognepræsten

Koncerter

Onsdag 26. august

kl. 20.00

Sønderjyllands
Symfoniorkester
Haderslev Domkirkes
Pigekor

Kim André Arnesen:
Magnificat

Kim André Arnesen:
Stabat mater

Arrangør: Sønderjyllands
Symfoniorkester
Entré

Søndag 27. september

kl. 15.00

Aarhus Strygerensemble
Fri entré

Lørdag 3. oktober

kl. 15.00

A. Dvorak: Messe i D-dur
Kor fra Løgumkloster

Kirkemusikskole

Søren Birch, dirigent

Arrangør: Løgumkloster
Kirkemusikskole

Fri entré

Fredag 27. november

kl. 15.30

Adventskoncert

Arrangør: Løgumkloster

Kirkemusikskole

Fri entré

Børne- og familie-gudstjeneste

Børn- og unge-udvalget glæder sig til igen at byde velkommen til børne- og familiegudstjeneste med efterfølgende fællesspisning i glasgangen. **Der er to datoer i efteråret; tirsdag den 27. oktober og tirsdag den 24. november. Begge dage kl. 16.45.**

Pigekoret, minikonfirmander og årets nye konfirmander deltager på forskellig vis. Det er familievenlige gudstjenester, og alle er hjerteligt velkomne! Vi ønsker at mødes i et meningsfuldt fællesskab, på tværs af alder, og med noget på hjerte. Kom som du er - nysgerrig, sulten, træt, taknemmelig eller glad - til en berigende stund i Løgumkloster kirke.

HØST FOR BØRN

I lighed med andre år, vil Løgumkloster Kirke igen lave et specielt arrangement til høst og igen til advent for de mindste i sognet.

Det er kirkens organist Dennis Christoffer Bang Fick og kirkesanger Maj-Britt Uhd, som vil stå for arrangementerne.

I starten af oktober er det høstfejringen, der er i fokus. Kornet er i laderne, og høet står i hæs - så derfor vil vi invitere såvel dagplejere som

småbørnsgrupper og børnehaver på besøg i det store kirkerum til en oplevelse omkring høstens frugter. Efter gode erfaringer vil der blive inviteret i grupper, sådan at man bedre kan følge med.

I kirken vil vi synge, danse, lege og fortælle i 20-25 minutter, hvorefter alle er velkommen til at gå med i glasgangen, hvor kirken er vært ved lidt at drikke og

medbragte madpakker kan nydes.

Til december begynder spændingen af kunne mærkes i både store og små - og ventetiden kan være lang, derfor vi også her lave et lille arrangement.

Når tiden sig nærmer vil vi sende invitationer ud og skrive i dagspressen og på de sociale medier.

Vi glæder os!

Vel mødt og på gensyn.

Babysalmesang

Babysalmesang er noget ganske særligt. En stund mellem forældre/bedsteforældre og babyen.

En stund uden stress og jag - bare nærvær, musik og det dejlige kirkelige rum. Og så slutter vi hele seancen af med at hygge sammen med lækker mad - lavet af Karen Brodersen. Min søde og dygtige hjælper.

Forårets babysalmesangs hold måtte desværre slutte, før vi havde nået alle 8 gange pga. Coronakrisen. Det var virkelig ærgerligt, specielt fordi Karen og jeg ikke nåede at sige ordentligt farvel.

Der kommer et nyt hold babysalmesang igen i efteråret. Første gang vil være torsdag den 20. august kl. 10.00.

Hvis det kunne være noget for dig, så hold endelig ikke igen med at tilmelde dig. Vi har haft rigtig stor efterspørgsel ved de andre hold, og hvis der er 12 deltagere, oprettes der en venteliste.

Tiltag for at minimere smitte vedr. Covid-19 vil være, at man selv skal medbringe dyne til baby, og der vil desværre ikke være spisning efter det musikalske arrangement i kirken - vi vil blot servere en kop kaffe og te.

Har du spørgsmål om babysalmesang, så kan jeg kontaktes på tlf. 22459910 eller skriv en mail til baby@locus-dei.dk

Vi ses i kirken - jeg glæder mig!

Maj-Britt Uhd Hansen

Høstgudstjeneste '20

Høstgudstjenesten søndag den 4. oktober kl. 10.30 er en tak for årets høst, og også denne gang synger vi kendte - og børnevenlige - salmer, f.eks. »Nu falmer skoven« og »Vi pløjed og vi så de«.

Ligesom ved tidligere års høstfejring bærer børnene og konfirmanderne noget af høstens overskud ind under gudstjenesten - frugter, syltetøj, grøntsager, blomster m.m. Og når gudstjenesten er slut, bæres det alt sammen ud igen.

Traditionen tro afholdes der auktion over de mange høstgaver. Pengene går til Folkekirkens Nødhjælp. Auktionen holdes i år i forbindelse med en dejlig frokost og hyggeligt samvær i

FUVs bygninger, Kirkealle 2, umiddelbart efter høj-messen. Det er igen Y's Men, Løgumkloster, der står for den flotte buffet med hjemmelavede lækkerier.

Tilmelding senest tirsdag den 29. september til kirken på tlf. 74 74 52 40 eller på mail; kirketjener@locus-dei.dk

Høstgudstjenesten er en god anledning til at takke Gud med sang.

»for alt, hvad han har givet, for hvad han vokse lod i vang, for ordet og for livet.«

(DDS 729, vers 5)

**Arrangementer
i Løgumkloster i
forbindelse med
100 året for**

2020 Genforeningen

Dato	Tidspunkt	Sted/arrangør	Titel
Tirsdag 8. september 2020	19.30	Dormitoriet Menighedsrådet, Folkekirkens Ud- dannelses- og Vi- denscenter, Løgumkloster Re- fugium.	Foredrag »Dramaer og glæder ved den kirkelige genforening i 1920 - set fra grænselandspræst Martin Schwarz´ synsvinkel« ved prof. em. dr.theol. Martin Schwarz Lausten (barnebarn til grænselandspræsten). Martin Schwarz var præst i Burkal Sogn omkring genforeningen, og han ligger begravet på Løgumkloster Kirkegård.
Onsdag 23. september 2020	19.30	Forsamlingshuset Menighedsrådet, Nordschleswigs- che Gemeinde, Forsamlingshuset, Lokalrådet og Hi- storisk Forening for Løgumkloster Kommune.	Paneldebat Med Anke Spoorendonk og Hans Heinrich Hansen. »Mit og vores grænseland« – i anledning af 100-året for Genforeningen. Ud fra deres personlige historier fortæller aftenens oplægsholdere om deres syn på den dansk-tyske udvikling i grænselandet og deres visioner for fremtiden. Anke Spoorendonk er tidligere landdagsmedlem for det danske parti (SSW) i Sydslesvig og minister i Kiel; Hans Heinrich Hansen er tidligere formand for Bund Deutscher Nordschleswiger og fhv. præsident for den europæiske mindretalsunion.
Søndag 18. oktober 2020	14.00	Forsamlingshuset (entré 100 kr.)	Sønderjysk Kaffebord

Klosteraftener

Tirsdag den 8. september kl. 19.30

*v. Martin Schwarz Lausten,
professor emeritus, dr.theol.*

Dramaer og glæder ved den kirkelige genforening 1920 - set fra grænselandspræst Martin Schwarz' synsvinkel.

Martin Schwarz Lausten er opvokset i Løgumkloster, forfatter til adskillige bøger om bl.a. Reformationen og forholdet mellem jøder og kristne i Danmark. Modtaget Dansk Forfatterforenings

faglitterære pris for formidling, senest er han - i Genforeningsåret - udkommet med bog om sin morfar, Martin Schwarz, Den kirkelige genforening i 1920, Kristeligt Dagblads Forlag 2020. Martin Schwarz var præst i Burkal sogn omkring Genforeningen, og han ligger begravet på Løgumkloster kirkegård.

Onsdag den 4. november kl. 19.30

v. Sten Haarløv, sognepræst i Løgumkloster:

Valdemar Ammundsen - Sønderjyllands første biskop efter Genforeningen.

Ammundsen blev valgt som den første biskop i det nyoprettede Haderslev Stift i 1923. Han havde en årække været en feteret underviser og professor i kirkehistorie på Københavns universitet. Hans metode var at forbinde kirkehistorien med den øvrige sociale og politiske historie. Ammundsens mest markante aftryk blev dog årene som biskop i Sønderjylland.

Han ønskede at være biskop for både de danske og tyske i sit stift. Man taler om den Ammundsenske linje, hans ideal var helsognspræsten. Han involverede sig også internationalt, bl.a. i den økumeniske fredsbevægelse og den tyske kirkekamp. Ved hans pludselige død i 1936 skrev Ekstrabladet på sin forside: »Dansk kirke har mistet sin bedste mand« - og i under(over)skriften: »den lysende stjerne på de sorte kjolers triste himmel, biskop Ammundsen, døde i nat«.

Årets konfirmander

Vi glæder os til konfirmationerne!

Årets konfirmander 2020
Vi glæder os til konfirmationerne! LisEmma Søvik og Majbritt Thude har i 2019/20 bidraget på særdeles konstruktiv vis ved kon-

firmandundervisningen (Distriktsskolen). I år bliver konfirmanderne fra Distriktsskolen konfirmeret lørdag den 26. september kl. 10.00, og fra Friskolen søndag den

27. september kl. 10.00.
Den Tyske Skole:
Konfirmation in der Kirche
Løgumkloster am Samstag
19. September kl. 10.00
Sten Haarløv

Der vil være mulighed for at indlevere telegrammer på konfirmationsdagene i Løgumkloster Kirkes turistindgang fra kl. 09.00 - 12.00, og der vil være vagt.

Konfirmanden Deutsche Schule Lügumkloster Konfirmation in der Klosterkirche zu Lügumkloster am Samstag 19. September 2020 um 10 Uhr v/Matthias Alpen

Kathrine Matzen, Bjerndrupvej 17, 6240
William Schmidt Meyer, Jørgensgårdvej 40, 6240
Louca Alexander Thomsen Tästensen, Allegade 15, 6240
Kira Blaschke Søndergaard, Branderupvej 10, 6240

Auf dem Bild sind auch Helle Hußmann und
Freja Kanstrup Nielsen, die 2021 konfirmeret werden.

Konfirmandliste Friskolen Løgumkloster Konfirmation søndag den 27. sept. 2020 kl. 10.00 v/Sten Haarløv

Anna Christensen Brink, Mølleparken 53, 6240
Eilidh-Jane Christensen, Fasanvej 21, 6240
Camilla Dyrby Jacobsen Mølleparken 83, 6240
Caroline Mashudu Havmøller, Storegade 8 A., 6240
Hannah Dyrhave Jensen
Mai Dyrhave Jensen
Molise Juel Søndergaard, Kløjingvej 4, 6240

Konfirmandliste Distriktsskolen Løgumkloster.

Konfirmation lørdag den 26. sept. 2020 kl. 10.00 v. Sten Haarløv

Tobias Ibsen Andersen,
Munkeparken 85, 6240
Max Larssen Frandsen, Rypevej 2, 6240
Naja Wind Gram,
Jørgensgaardsvej 20, 6240
André Holm Hansen,
Krusåvej 34, Alslevkro, 6240
Silas Vive Ivang, Branderupvej 14, 6240
Silas Gustav Ørbekker Iversen,
Rypevej 14, 6240
Cecilie Jensen, Mølleparken 364, 6240
Tina Balzer Warming Jensen,
Ustrupvej 11, 6500
Theis Biørnsen Jensen,
Industrivej 14, 6240
Lærke Walz Jensen,
Hovmosevej 11, Rensmark, 6372
Anne Beck Juhl,
Tingårdsvej 14, 6240
Kristian Kjær,
Mølleparken 115, 6240
Kristoffer Kjær,
Mølleparken 115, 6240
Tobias Westergaard Lange,
Hedelykkevej 10, 6240
Liv Dahl Lorentzen,
Rugmarken 9, 6240
Matilde Lind Lorentzen,
Mølleparken 143, 6240
Oliver Buhrkall Lund,
Egernvej 19, 6240
Stine Løsche, Klyden 5, 6240
Søren Leon Schmidt Møller,
Lunden 14, 6240
Katrine Hedeager
Bircherod Nicolaisen
Krusåvej 24, 6240

Fenya Windfeld Minke Nielsen,
Hykjærvej 1, 6535
Andreas Christian Nissen,
Klostergade 17, 6240
Karoline Honoré Outzen, Skansen 8, 6240
Michael Arthur Paulsen, Mågeven 8, 6240
Thue Oberg Elm Petersen,
Tønder Landevej 12, 6240
Emil Scheelke, Allegade 30, 6240
Allan Seele, Roostvej 2, Tohede, 6240
Sønnik Bastian Skriver, Strømvej 25, 6240
Rasmus Wolff Sørensen,
Landebyevej 18, 6240
Nanna Tygesen, Vænget 1 A, 6240
Casper Tækker, Fasanvej 15, 6240
Mads Winther Tästensen,
Kalhavevej 6, 6240

Konfirmand 2020/2021

Konfirmandundervisningen begynder for Distriktskolens vedkommende fredag den 11. september kl. 08.15 - 14.00 i kirken. Undervisningsgange for Distriktskolen er fredage:

2020:

- 11. september
- 2. oktober
- 6. november
- 4. december

2021:

- 8. januar
- 5. februar
- 12. marts

Friskolen har første undervisningsdag samme sted fredag den 18. september kl. 13.30 - 15.00

De efterfølgende undervisningstider bliver oplyst, når vi mødes første gang.

Konfirmationerne i 2021 er for:

Distriktskolen fredag den 30. april 2021 kl. 10.00 (Store Bededag), Friskolen lørdag den 1. maj 2021 kl. 10.00 Den Tyske Skole lørdag den 8. maj 2020 kl. 10.00.

Mød den nye kirketjener

Af Anja Ebsen

Jeg er født og opvokset i Skærbæk, hvor min oldefar, morfar og senere min far drev vognmandsforretning. Jeg bor stadigvæk i Skærbæk, nærmere betegnet på en nedlagt ejendom lidt syd for Skærbæk, sammen med min mand Jan Schelde, der arbejder på Velux i Skærbæk, og vores 2 store børn Mads og Mie. Mads er i praktik i børnehaven 'Spiren' i Skærbæk, og Mie går i 1. G på Tønder gymnasium. Dyrebestanden er indskrænket til vores golden retriever Malle samt en gårdkat.

I 1992 blev jeg uddannet blomsterdekoratør hos Blomsteroasen i Skærbæk og har haft min egen blomsterbutik i Skærbæk fra 1993 til 1997 samt efterfølgende været ansat i hhv. Bredebro og Skærbæk, dog afbrudt af 5 års mor på fuld tid, mens børnene var små. De seneste knap 14 år har jeg arbejdet i Skærbækcentret, hvor jeg

både lavede blomsterdekorationer samt serverede til fester, kurser og i restaurant Staffeli. Hvilket jeg var glad for, men samtidig følte jeg også, at tiden var kommet til at prøve noget nyt.

I min fritid nyder jeg sammen med familien at pakke en madkurv og køre en tur i skoven eller til en 'hyggelig plet' i naturen. Vi har, da børnene var små, været camper, men satte i 2018 campinglivet på stand by, for i juli 2019 alle 4 at tage afsted på 1. del af vores drømmerejse, som gik til USA's vestkyst. Vi startede med nogle dage i San Fransisco, og derefter hentede vi en autocamper, som blev vores hjem de næste 24 dage. Vi fik fejret The 4th July ved Lake Tahoe sammen med en masse festlige amerikaner, set storslået natur heriblandt Grand Canyon, og selvfølgelig en masse seværdigheder. Vi sluttede af i Las Vegas, og

på hjemrejsen havde vi en 3 dages mellemlandning i New York, hvor Ground Zero var på programmet, og det at stå lige dér hvor så mange mistede livet, gjorde et stort indtryk. America er mange ting, men vi kom hjem med følelsen af, at langt de fleste amerikanere er venlige og hjælpsomme, og så er USA noget længere fremme i forhold til tilgængelighed for kørestolsbrugere. Koncerter, biograffure og shopping er oftest med ven-

inderne, speedway i TV samlar familien, og en god bog kan altid presses ind. Derudover bruger jeg en del tid på Para-idræt. Interessen dertil opstod da vores søn begyndte at spille kørestolsbasket i Esbjerg i 2012. I starten var resten af familien tilskuere, når han spillede, men eftersom Mads kun var 12 år, og træning var hver tirsdag aften i Esbjerg, blev det min mands opgave at være chauffør, og ret hurtigt begyndte han også at træne

Bibelmeditation

med. Mie (lillesøster) bagte kage, lavede sandwich og passede kiosken, når der blev spillet kampe på hjemmebane, og jeg fik tjansen som holdleder. Gennem både kørestolsbasket og håndcykling, som Mads også dyrker, har vi alle 4 i familien knyttet nye venskaber, men også oplevet en masse.

Derfor er Mads og jeg ved at starte en Para-idrætsklub op her i Døstrup, så flere som af den ene eller anden grund ikke kan dyrke idræt i almindelige tilbud, også får muligheden for at være aktive og en del af noget. Vi havde håbet at kunne være startet op her i maj, men som alle andre ting, er opstart af klubben også påvirket af COVID 19 pandemien. Jeg ser frem til at arbejde som kirketjener her i den flotte Løgumkloster kirke.

Den sidste torsdag i hver måned kl. 19.30-20.30 i Kapitelsalen, Løgumkloster Kirke.

I 2020: 30. juli, 27. august, 24. september, 29. oktober, 26. november.

Stine Munch, præst ved Vor Frue Kirke, København, skriver om Lectio divina: »Det betyder guddommelig læsning eller åndelig læsning. Det er en måde at beskæftige sig med Bibelen på, hvor du lytter efter Guds personlige ord til dig. Traditionen stammer tilbage fra det gamle Israel, fra jødernes meditation. De læste teksten højt, gentagende, så de fik Guds ord ind i både krop og forstand. De lyttede

ikke blot med de ydre ører, men også på dybere niveauer.

De kristne videreførte denne tradition, og i klostervæsenet kaldes den altså lectio divina. Lectio divina er funderet i den faste tro på, at når vi åbner Bibelen, møder vi den levende Gud. Det er en metode til at søge efter Bibelens ord som en vej til at åbne os selv for Gud og høre hans levende ord til os.«

Meditationerne ledes på skift af udvalgets deltagere: Karen Hedemann Andresen, Lis-Emma Søvik og Helle Skaarup.

Læs mere på www.loegumklosterkirke.dk

Kong Frederiks IX's klokkespil

Kong Frederiks IX's Klokkespil har 49 klokker støbt i Holland af støberiet Petit & Fritsen, og blev indviet d. 19. august 1973 af Dronning Margrethe II.

Grundet klokkespillets tekniske tilstand er det manuelle spil indstillet indtil videre, mens det automatiske spil fungerer som hidtil.

Faste spilletider hverdage:

Kl. 8:15, 11:45, 15:15, 16:45, 18:15, 21:00.

Søndage:

9:15, 9:50, 15:15, 16:45, 18:15, og 21:00.

Kommende koncerter på klokkespillet: Find dem på www.facebook.com/Kongfrederik2019

Kong Frederiks IX's Klokkespil afventer en renovering og udvidelse til 61 klokker, der vil gøre det til Nordeuropas største klokkespil.

Kontakt til klokkespillet:

Jens Møller (formand)

Carsten Tygesen
(næstformand)

Udstillinger i Dormitoriet

1. september -
30. oktober

Ghita Beck Svensen
Strandvej 2
6280 Højer
61103425
mail@ghitas.dk
www.ghitas.dk

Det er 3. gang jeg skal udstille i Dormitoriet i Løgumkloster. Første gang var i 2003 efter et besøg i Betlehem på den kristne kirkes center - ICB. Jeg underviste, malede til en udstilling i deres galleri og lavede musik.

Sådan lever jeg stort set mit liv med billedkunst og musik. Jeg hører ofte fra andre, at de synes, at mine billeder er så fulde af musik. Også fra folk, der ikke kender til den del af mit liv. Men det er også de samme udtryk, der bruges: komponere, toner, skala..... Ellers sniger naturen sig ind i mine arbejder, uden at jeg behøver at tænke over det.

Jeg er vokset op i det flade land, og jeg bor med udsigt over den marsk, der er vokset ind i mit kredsløb - som Nini Duncan beskriver det herunder.

Nini Duncan skriver:

»Det er marsklandets enkle linjer og fantastiske lys, der er udgangspunktet for Ghitas kreativitet. Uanset hvilken kunstnerisk gren hun be-

skæftiger sig med - maleri, grafik, keramik, bronze - kommer denne musiske enkelthed til udtryk i værkerne. Ikke underligt, for Ghitas Svensen er født og opvokset i marsklandet og huserer i en af de gamle fredede marskgårde i landsbyen Højer. Som modsætning til marsklandets stille miljø bor hun også i hovedstadsområdet. Se kontakt.

Man kan i Ghitas arbejder se en enkel krøllestreg som bliver til en flok får i et grafisk blad, til andre tider er det slusens karakteristiske silhuet, som bliver anet i de poetiske malerier, og marskens mennesker skildres med ynde og indsigt i de støbte figurer. Maleriet er det primære udtryksmiddel, og i det mestrer hun lyset på en måde, så man forstår at uden mørke - intet lys.

Ghita Svensen har udstillet i indland og udland - og har blandt andet udført udsmykningsopgaver for: Statens Institut for Folkesundhed i København, Mommark Handelsskole på Als, Kommunedata i Odense, VUC Ribe, Tønder Sygehus, Højer Ungdomsskole, SOSUskolen Odense, RGW på Rømø og DR Syd.«

Det er altid muligt at besøge mit atelier/galleri, men bedst at lave en aftale først, da jeg ikke har faste åbningstider.

1. juli - 31. august

Hanne Knudsdatter
Mølleparken 17
6240 Løgumkloster
tlf. 21 77 02 67
mail. knudsdatter@mail.dk
www.knudsdatter.dk
<https://www.facebook.com/hanneknudsdatter>

Coronatid

Hanne Knudsdatter - født i Holsted St. i 1941. Hanne er autodidakt kunstgrafiker. Siden 1992 har jeg udelukkende arbejdet med grafik

på eget værksted, på Fyns Grafiske Værksted og hos Atelier Bo Halbirk, Paris. Jeg arbejder med koldnål, ætsning, akvatinte, collografi og viskositetstryk m.m. Du er altid velkommen forbi - både på mit værksted og på min Facebookside, - hvor du kan se noget af det, jeg har lavet.

Jeg prøver at finde det store i de små ting, og arbejder ud fra dette.

Alle helgen

Søndag den 1. november

Det er en fin tradition sidst på året at mødes til Alle helgens gudstjeneste.

I gudstjenesten oplæses navnene på alle døde i sognet siden sidste Alle helgen. Også i år vil der blive sendt breve ud til pårørende, som har mistet i årets løb i Løgumkloster sogn.

Når navnene er oplæst, bedes en bøn, f.eks. af den danske salmedigter K. L. Aastrup.

*»Da takker vi for livet,
vor Fader, og vi tror:
de døde du har givet
en fremtid i dit ord.« (DDS 549)*

Alle helgens søndagsgudstjeneste er i år den 1. november kl. 10.30. Og alle er meget velkomne til kirkekaffe i Glasgangen efter gudstjenesten.

Sten Haarløv

RAMS - et moderne, klassisk dannelsesforum for skoleelever i Ribe stift

Der er ikke noget som at køre afsted fra Løgumkloster til Ribe Domkirke i en bus fuld af sangberedte og forventningsfulde 3.-5. klasses skoleelever! De har øvet 5-6 salmer hjemmefra, både i skolen og i vores lokale Klosterkirke. Og nu er de klar til at »fyre den af«, sammen med flere hundrede andre skolebørn fra hele Ribe Stift.

RAMS skole - kirke-samarbejdet dækker hele Ribe Stift, og i alt mødes og deltager hvert år fra skolerne i Ribe stift mellem 5000 og 6000 børn igennem hele november i sangstævnerne, hver gang med plads til 400-500 børn i Domkirken.

Jeg kunne virkelig unde alle kirkebladets læsere den oplevelse at være med i Ribe Domkirke til en af disse festlige salmesangstimer. Når

navneopråbet på deltagende skoler, den første summen og uro har lagt sig, ringer kirkens klokker, og alle ved, at nu sker der noget.

Som regel har hvert år et tema, som børnene er blevet fortrolig med gennem undervisningen frem mod sangstævnet. I domkirken er salmerne og årets tema altid bundet sammen på forbillig vis af optrædende aktører. I år drejer temaet sig om Engle & Dæmoner. Og de salmer, som vil blive sunget i Domkirken, er både klassiske og nye, i år Nu fryde sig hver kristen mand, Gud, vi er i gode hænder, Lysets engel går med glans, Glade jul, dejlige jul, Kain, hvor er din bror og til slut Du kom til vor runde jord. Salmerne er indstuderede og forbedrede hjemmefra, i skolerne og i den lokale kirke, hvor

organisterne og præsten tager imod på en øveformiddag i kirken i løbet af efteråret.

Løgumkloster kirkes menighedsråd vedtog at tilslutte sig medlemskabet af RAMS i december 2013. RAMS er navnet på Menighedsrådenes Skoletjeneste Ribe stift. I det daglige ledes kontoret – som ligger i hjertet af Ribe – af en pædagogisk leder og en teologisk medarbejder og finansieres af syv provstier og en række menighedsråd i Ribe stift.

Rams udgiver løbende en

stribet fine og gennemarbejdede undervisningsmaterialer, som hvert år sendes til lærere og præster og menighedsråd. Grydeklare til undervisningsbrug og med emner, som spænder vidt, fra etik, Esbjerg evangeliet, påskens fortælling, historie m.v.

Det er gratis for skoler i stiftets medlemsogne at benytte disse materialer fra RAMS.

Jeg vil ikke betænke mig på at kalde RAMS skole - kirke-samarbejdet for et scoop og et velkomment og vigtigt

forum for moderne, klassisk dannelse. Ja, Rams er allerede en succes som fortjener al mulig støtte og opbakning, både lokalt og i Stiftet.

Sten Haarløv

PS:

Gå eventuelt ind og kig med på Rams oplysende hjemmeside, <https://www.skoekirke-ribestift.dk/>

RAMS skriver om dette års salmesangsprojekt:

I en moderne tid, hvor verden kan føles fuld af grusomheder, kan man stille sig selv spørgsmålet: Er mennesket godt eller ondt?

Man kan få en følelse af, at der inde i os selv findes en kampplads, hvor det gode kæmper mod det onde, og vi kender vist alle billedet af englen og djævelen, der, sidende på hver sin skulder, kæmper om at overbevise og friste menneskets sind og tanker.

»Engle & Dæmoner - Skal vi synge en salme?« tager udgangspunkt i seks salmer, der alle kredser om »det gode og det onde«. Gennem samtaler, bibeltekster, aktiviteter og sang skal eleverne arbejde

både kristendomsfagligt, historisk og almenmenneskeligt med emnet. Forfatteren Cecilie Ekens børnebog »Mørkebarnet« danner den røde tråd gennem forløbet. Materialet er niveaudelt, så

man kan arbejde på 3.-4. klasses niveau eller på 5.-6. klasses niveau.

I november 2020 inviteres alle deltagende skoler til salmesang med »Engle & Dæmoner« i Ribe Domkirke.

Hvad er RAMS?

RAMS - Folkekirkens Skoletjeneste i Ribe Stift - har til formål at styrke og udvikle samarbejdet mellem skole og kirke i Ribe Stift.

RAMS tilbyder inspiration til undervisningen og konkrete undervisningsmaterialer, der bygger på Fælles Mål for folkeskolen.

Hensigten er at give skoleelever i Ribe Stift forbedrede muligheder for gennem personlig oplevelse og iagttagelse at stifte øget bekendtskab med det lokale kirkeliv og derved bidrage til elevens grundlag for personlig stillingtagen til sin egen – af kristendommen prægede – kultur.

RAMS skal medvirke til at gøre det lettere for den enkelte lærer at gøre brug af og etablere kontakten til kirke, sogn og præster i det lokale skoledistrikt. RAMS' virke retter sig mod samtlige fag i folkeskolen, ligesom der tilbydes tværfaglige projekter.

Årets salmesangsprojekt november 2020

Tema: Engle og Dæmoner - Skal vi synge en salme?

Materialet består af:

- En plakat til ophængning i klassen
- En lærervejledning
- Cecilie Ekens bog »Mørkebarnet« samt adgang til e-bog via CFU
- En CD med alle salmer indspillet af koret ved Lindknud & Hovborg kirker under ledelse af Gregers Kirkelund

Filmaften

i Den Gamle Biograf

onsdag den 14. oktober 2020 kl. 19.30

Vores mand i Amerika

Filmen 'Vores mand i Amerika' handler om den modstandskamp, Danmarks ambassadør i Amerika, Henrik Kauffmann, udkæmpede under Anden Verdenskrig. 9. april 1940 angribes Danmark af det nazistiske Tyskland med krav om øjeblikkelig og betingelsesløs kapitulation. Regeringen overgiver sig efter få timer og indleder herefter et samarbejde med nazisterne. Men på den anden side af Atlanten sidder Danmarks ambassadør i Amerika, vovehalsen og verdensmanden Henrik Kauffmann, der

er villig til at sætte alt på ét bræt.

Kauffmann nægter at føje de tyske krav og iværksætter i stedet en rebelsk plan for at besejre Hitler og dermed give den danske befolkning friheden tilbage.

Instruktøren Christina Rosendahl havde sin spillefilmsdebut i 2006 med ungdomsfilmene Supervoksen og har siden bl.a. vakt stor opmærksomhed med film om Idealisten og med dokumentaren Vold - i kærlighedens navn.

Ulrich Thomsen ses i rollen som den politiske rebel.

Kilde: Kino.dk

Kranse- nedlæggelse

søndag den 8. november

- i anledning af våbenstilstands dagen!

Den 11.11. kl. 11.00 1918 kom der meddelelse om, at den store krig var slut. Mange af Sønderjyllands sønner deltog i denne krig, som ikke var deres. Mange af dem blev derude og fik deres sidste hvilested i fremmed jord.

Til minde om dem, nedlægges der hvert år en krans ved mindestenen for at »ære deres minde«.

Vær med til at markere denne tradition, som foregår umiddelbart efter højmessens den 8. november.

Der inviteres til fest for ALLE frivillige

samt fejring af 10-års jubilæum for besøgstjenesten.

**Onsdag den 28. oktober
kl. 18.00 i forsamlings-
huset.**

Der er meget at fejre. Vi kan nu mødes og se hinanden igen. Vi er midt i en smuk sommertid og langsomt åbnes vores samfund efter måneder med restriktioner. Vi kan igen komme i kirken. I Løgumkloster sogn tager rigtig mange del i kirkens arbejde og yder en indsats. Derfor vil menighedsrådet

gerne invitere alle de, der på den ene eller anden måde udfører et frivilligt arbejde ved kirken. Samtidig vil vi fejre at besøgstjenesten / menighedsplejen har eksisteret i 10 år. Til festen inviteres også kirkens ansatte. Vi skal mødes til en god aften med middag med sang, musik, fortælling og hyggelige timer.

*Med venlig hilsen
Menighedsrådet*

Menighedsplejen

Besøgstjeneste

Er for alle, der føler sig ensomme, eller som har brug for en besøgsvæn at tale med. Besøgsvennen kommer på besøg hver 14. dag, hvor hun/han er klar til samtale, går en tur, følges ad til et kirkeligt arrangement, læse avis, synge m.m.

Kontakt Kirsten Louise Christensen, tlf. 22 34 44 78 eller Gunnar Nørby, tlf. 22 80 04 77

Vågetjenesten

Vågetjenestens formål er at være hos og yde støtte og hjælp til døende i de sidste dage.

Skulle nogen af læserne (m/k) have lyst til at være med i arbejdet, gerne med en tidligere plejefaglig baggrund, kan man henvende sig til sognepræst Sten Haarløv, tlf. 74 74 47 47. Vi kan sagtens være flere i gruppen.

Der er udformet en lille folder om Menighedsplejen, Vågetjenesten og Sorggruppen. Den ligger forskellige relevante steder i byen.

Sorggruppe

Sorggruppen ved Løgumkloster kirke en sorggruppe for voksne som har mistet. Man mødes i konfirmandstuen ved præstegården, nye deltagere er velkomne. Foldere ligger fremme, bl.a. i kirken og på biblioteket.

Kontakt Reimer Post, tlf. 30 91 45 54 eller sognepræsten, tlf. 74 74 47 47.

Fire engle søger (og finder) plads

- en overset restaurering af ligbåren i Løgumkloster Kirke.

Af Niels T. Sterum

I Lokalhistorisk Arkiv i Løgumkloster findes et fotografi fra (formentlig) 1920/26 med et motiv fra Løgumkloster Kirke (arkivnr. B8642-105 2016_38). Billedet indeholder en gåde,

som nu har fundet sin løsning. Billedet viser foroven en middelalderlig træskulptur, som endnu er bevaret i kirken. Det er en abbed, enten munkefaderen Skt. Benedikt af Nurcia eller cisterciensermunken Skt. Bernhard af Clairvaux, stående under en baldakin som er en rest af et alterskab.

Skulpturen står i dag i en stor niche ved siden af døren til sakristiet i søndre korsarm. På billedet er skulptur og skabsrest anbragt på en konsol, som er fastgjort på en væg, uvist hvilken. Nederst i billedet ses øverste del af en gravsten for Peter Friderich Dithmarsus, sekretær for amtmanden til Åbenrå og Løgumkloster, død 1702.

Denne gravsten er også bevaret. Den findes i dag i det vestlige af de to kapeller umiddelbart nord for kirkens

kor. Placeringen af træskulpturen og gravsten synes dengang tænkt som permanent bedømt ud fra de kraftige (jern)kroge, som fastholder gravsten og konsol.

På gravstenens overkant er opstillet fire figurer, der umiddelbart synes at være skåret i træ (jf. nedenfor nævnte tappe der ligner mørnet træ). Figurerne er ens høje, ca. 65 cm (halv højde i forhold til abbedfiguren, som er 130 cm høj). Figurerne synes at have en flad bagside, som ved tre af figurerne foroven ender som en flad tap med to gennemboringer. Man kan deraf forestille sig, at figurerne med disse tappe har været fastgjort til et vandret stykke træ. Mellem skinnebenene har en af figurerne en lille firkantet plade med et søm eller en nagle; de øvrige figurer har spor efter en sådan

plade. Dette repræsenterer antagelig en sekundær fastgørelse.

Tre af figurerne har hver én arm med tilhørende vinge; den fjerde figur har hverken arme eller vinger, men er i øvrigt ganske samme stil og størrelse som de andre.

Arm med vinge og krop er udskåret hver for sig. Uden tvivl har hver figur oprindeligt haft to arme med tilhørende vinger. Armene er løftede, sådan at hænderne flugter underkant af nævnte (hypotetiske) vandrette træstykke.

Figurerne er iført løsthængende, let nedringede kjortler, som hos de tre er samlet i livet med et bælte med rundt spænde. Kjortlen hos den fjerde er draperet med overfald over bæltet. Kjortlerne er arrangeret med et samlende rundt spænde ved

det ene knæ, sådan at det ene skinneben er blottet. På to figurer er højre skinneben blottet, på to andre er det venstre skinneben. De nøgne fødder står på firkantede baser.

Meget bemærkelsesværdigt er det, at figurerne er uden ansigter. Figurernes hoveder mangler ansigtstræk fra pande til hage. Hvor fandtes disse engle oprindeligt? Og hvorfor har de ikke ansigter?

Englene ser barokke ud, vel

fra omkring år 1700. Først tænker man på, om englene kan tilhøre forsvundet inventar fra perioden omkring år 1700. Ja, der var et epitafium dateret 1689 for amtmænd Günderoth (hvoraf en lille rest findes i Nationalmuseet, København).

Og der var et orgel nævnt i en synsforretning 1706. Orglet blev flyttet i 1845 fra vestenden af kirken til søndre korsarm, og det blev helt udskiftet ved restaureringen 1913/28. Günderoths epitafium blev fjernet ved samme

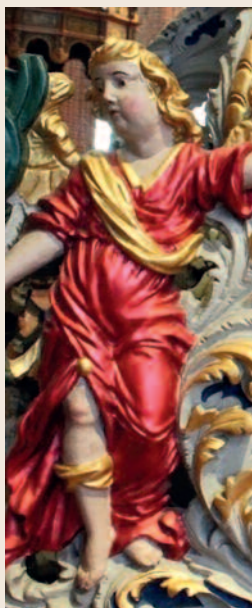
lejlighed. Kunne englene stamme fra et af disse stykker inventar?

Det blev englenes 'fodstykker', som førte videre. Ved at betragte englenes plumpe 'fodstykker' blev det klart, at englene har stået på et vandret underlag. Fire stående engle tappet til vandret tømmer? Med baggrund i en samtidig beskæftigelse med mindetavlen i nordvestkapellet, kom løsningen på gåden af sig selv: ligbåren som står i samme kapel! To og to parvis ben forbundet med en

vandret lægte, sådan er ligbåren jo konstrueret. Figurerne måtte have sammenhæng med ligbåren.

Båren har årstallet 1705 skåret på en tværsprosse, og ifølge *Danmarks Kirker* (bd. 21, Tønder amt, s. 1123) er båren fremstillet i »det Peter Petersenske værksted« i Tønder. Dateringen passer perfekt på de fire engle, som ovenfor blev anslået til ca. 1700. Og dette værksted er i forvejen repræsenteret i Løgumkloster Kirke med døbefonten, dateret 1704 (se Kirkeblad Nr. 26). Altså: værkstedet har leveret både døbefont og ligbåre. Men ligbåren, som den står i dag i nordvestkapellet, mangler jo ikke ben. De eksisterende ben er (ifølge *Danmarks Kirker*) »formede som putti« (dvs. oftest drengebørn, oftest uden vinger). Men de fire engle er jo netop engle med vinger, og de ser ikke specielt barnlige ud.

De fire engle er perfekte som produkter fra Peter Petersens værksted. En sammen-

Tv. engel, døbefontens »himmel« 1704 (foto: Povl Søndergaard). Mf.tv. engel, foto 1920/26 (Lokalhistorisk Arkiv, Løgumkloster). Mf.th. Putto, døbefonten 1704 (foto: Povl Søndergaard). Th. putto fra 1920/26, monteret på ligbåren fra 1705 (foto: Povl Søndergaard).

ligning med englene fra døbefontens 'himmel' viser de stærke fællestræk såsom dragtfolderne ind mellem benene, det blottede skinneben og den samlende knap ved knæet. Ligbårens nuværende ben viser derimod stærke fællestræk med de putti, som bærer døbefontens kumme.

Ligbårens noget ugraciøse putto med den primitive læn-

deklæde-snip kan bestemt ikke tilskrives samme værksted som døbefonten og de fire fragmentariske engle.

Men sidstnævnte knyttes uomgængeligt til ligbåren gennem de to nagler, der ses nederst i det tomme 'felt', lidt over putto'ens tilbagestrøgne hår.

Disse nagler svarer nøje til naglehullerne i tappene på fotografiets engle.

Man kan da med stor sandsynlighed antage, at ligbårens ben er blevet fornyede med døbefontens putti som forlæg i 1920/26 i forbindelse med den meget omfattende restaurering af kirkens inventar. Fotografiet fra 1920/26 viser da de originale afmonterede ben.

Ligbårens restaurering er imidlertid ikke blevet registreret i *Danmarks Kirker*.

De forsvundne ansigter kan forklares derved, at ansigterne har været skåret for sig og limet på figurerne. Efter godt to hundrede år er limen dekomponeret og ansigterne faldet af.

Tak fra redaktøren

Siden 2002 har Løgumkloster Kirke haft et kirkeblad, og samtidig med dette oprettede vi kirkens første hjemmeside, og jeg blev såkaldt webmaster.

Thorkild Schousboe Laursen var redaktør på kirkebladet frem til 2008. Fra 2008 overtog jeg stafetten, og kirkebladet blev ændret til »en kirkeside«, som udkom fire gange årligt i Digeposten. I 2011 gik vi tilbage til et kirkeblad i den stil, som vi kender det i dag. Det er så blevet til 32 numre fra min side.

Det har været et meget spændende arbejde, som hele tiden 'kører på sit eget lille hjul' inde i hovedet. Selv når man er koncentreret om det igangværende 'nummer', tænker man på, hvad man skal huske at have med i næste nummer. Der har selvfølgelig været et PR-udvalg med på sidelinjen, som har givet mig den frihed, som en redaktør kan ønske

sig og ikke mindst hjælp udefra til at skrive historisk stof. I den forbindelse vil jeg gerne her takke alle, som har leveret materiale, - især Niels Sterum, som jeg over en årække har haft et unikt samarbejde med omkring beskrivelser af klenodier og inventar i kirken.

Dog mangler vi en sidste artikel, som omhandler »Altrene - især sidealtrene - i middelalderens Løgum klosterkirke«. Denne artikel er klar, og både Niels og jeg håber, at den, der skal overtage stafetten, vil tage den med i kirkeblad nr. 33.

En stor tak til Tinglev Bogtrykkeri for deres lydhøre ekspertise ifm. opsætning og trykning af bladet.

Også en stor tak for samarbejdet til såvel de Blå som de Grønne spejdere, som altid sørger for, at alle i sognet får kirkebladet i deres postkasse. Alt kirkebladsstof ligger på kirkens hjemmeside under menupunktet »Kirkebladet«,

og ikke mindst kan man på hjemmesidens forside gå ind og læse om alt fra monumentalkrucifikset til prædikestol. I dag kan man også gå rundt i kirken med sin telefon eller iPad og læse om kirkens smukke inventar. Historiefortællinger, som vi håber, mange har glæde af.

Som alt andet jeg har haft glæde af at arbejde med i min tid ved »Locusdei«, vil jeg selvfølgelig også komme til at savne arbejdet med at informere gennem kirkeblade, hjemmeside og Facebook.

Med dette nummer sætter jeg hermed redaktør-punktum.

Povl Søndergaard

LØGUMKLOSTER KIRKE, ADMINISTRATION

Slotsgade 11,
6240 Løgumkloster
Tlf. 74 74 52 40
Mobil 22 17 62 40
locusdei@locusdei.dk
www.loegumkloster-kirke.dk

SOGNEPRÆST (KBF)

Sten Haarløv, Storegade 7
Tlf. 74 74 47 47
Træffes bedst tirsdag - fredag
mellem kl. 9-11
samt efter aftale.
steha@km.dk
Fridag: Mandag

SOGNEPRÆST

Heine Holmgaard
Kirkegade 27, Bedsted
Tlf. 21 77 44 93
heih@km.dk
Fridag: Mandag

KIRKETJENER

Anja H. Ebsen
Tlf. 22 17 62 40
kirketjener@locusdei.dk
Fridag: Mandag

KIRKETJENERASSISTENT

Birgit Sørensen
Tlf.: 50 99 13 71
kirketjener@locusdei.dk

ORGANISTER

Poul Skjølstrup Larsen
Tlf. 40 68 21 44
organist@locusdei.dk
Fridag: Mandag
Dennis Bang Fick
Tlf. 23 43 31 72
organist@locusdei.dk
Fridag: Tirsdag

KIRKESANGERE

Maj-Britt Uhd Hansen
Tlf. 22 45 99 10
kirkesanger@locusdei.dk
Fridag: Mandag
Mahara Jacobsen
Tlf.: 0049 15253607840
kirkesanger@locusdei.dk

MENIGHEDSRÅDS- FORMAND

Elsemarie Lind Dam-Jensen
Markledgade 20
6240 Løgumkloster
Tlf. 51 21 39 68
elsemariedamjensen@gmail.com

SEKRETÆR

Lene Margård Pedersen
Svinget 9B
6240 Løgumkloster
Tlf. 50 49 60 89
lenemp@bbsyd.dk

KASSERER & KONTAKTPERSON

Kjeld Outzen
Møllegade 7, 1.5
6240 Løgumkloster
Tlf. 22 72 75 54
kjeldoutzen@gmail.com

KIRKEVÆRGE

Jens Søndergaard
Bjerndrupvej 16
6240 Løgumkloster
Tlf. 40 19 41 26
jens@js-byg.dk

PRÆSTESEKRETÆR

Birgit Rode
Træffes mandag og torsdag
kl. 8.30-12.30
Tlf. 74 75 21 34
bir@km.dk

KIRKEGÅRDSLEDER

Christian Hansen
Mobil 40 84 24 94
kirkegaard@locusdei.com

LØGUMKLOSTER SOGNS MENIGHEDSPLEJE

Karen Hedemann Andresen
Sølstedgårdvej 5
6240 Løgumkloster
Tlf. 27199229
karenandresen@bbsyd.dk

KOMMUNIKATIONSUDVALG

Sten Haarløv
Svend Egelund Rasmussen
Lene Margård Pedersen
Povl Søndergaard (red.)

AFTENSANGSASSISTENTER

Maja Schmelling Andersen
Pernille Oltmann
Erling Kristensen

MENIGHEDSRÅDET VED LØGUMKLOSTER KIRKE

Elsemarie Lind Dam-Jensen
Karen Hedemann Andresen
Kjeld Outzen
Lene Margård Pedersen
Lis Emma Søvik
Helle Skaarup
Svend Egelund Rasmussen
Sten Haarløv (kbf)
Poul Skjølstrup Larsen (pers. repr.)

NORDSCHLESWIGISCHE GEMEINDE

Pastor: Matthias Alpen
Garvergade 14,
6240 Løgumkloster
Tlf. 74 74 33 33
luegumkloster@kirche.dk
www.kirche.dk

FOTOS

Lone Stidsen, Povl Søndergaard

Gudstjenesteliste

2. august kl. 09.00

- Morgengudstjeneste m. altergang
8. søndag efter trinitatis
v. Heine Holmgaard
Kirkekaffe

2. august kl. 14.00

- Tysk gudstjeneste
8. søndag efter trinitatis
v. Christian Herrmann

9. august kl. 10.30

- Højmesse
9. søndag efter trinitatis
v. Heine Holmgaard

16. august kl. 09.00

- Morgengudstjeneste m. altergang
10. søndag efter trinitatis
v. Bent Oluf Damm

23. august kl. 09.00

- Morgengudstjeneste m. altergang
11. søndag efter trinitatis
v. Heine Holmgaard

30. august kl. 10.30

- Højmesse
12. søndag efter trinitatis
v. Sten Haarløv
Afskedsreception for
Povl Søndergaard

6. september kl. 10.30

- Højmesse
13. søndag efter trinitatis
v. Sten Haarløv
Kirkekaffe

6. september kl. 14.00

- Tysk gudstjeneste
13. søndag efter trinitatis
v. Matthias Alpen

13. september kl. 10.30

- Højmesse
14. søndag efter trinitatis
v. Sten Haarløv

19. september kl. 10.00

- Konfirmation
Deutsche Schule Lügumkloster.
v. Matthias Alpen

20. september kl. 10.30

- Højmesse
15. søndag efter trinitatis
v. Jørgen Demant

26. september kl. 10.00

- Konfirmation Distriktsskolen
v. Sten Haarløv

27. september kl. 10.00

- Konfirmation Friskolen
16. søndag efter trinitatis
v. Sten Haarløv

4. oktober kl. 10.30

- Høstgudstjeneste
17. søndag efter trinitatis
v. Sten Haarløv
Kirkefrokost

4. oktober kl. 14.00

- Tysk gudstjeneste - Erntedank
17. søndag efter trinitatis
v. Matthias Alpen

11. oktober kl. 09.00

- Morgengudstjeneste m. altergang
18. søndag efter trinitatis
v. Heine Holmgaard

18. oktober kl. 10.30

- Højmesse
19. søndag efter trinitatis
v. Jens Arendt

25. oktober kl. 10.30

- Højmesse
20. søndag efter trinitatis
v. Steen Tygesen

27. oktober kl. 16.45

Børne- og familiegudstjeneste

1. november kl. 10.30

- Højmesse
Allehelgensdag
v. Sten Haarløv
Kirkekaffe

1. november kl. 14.00

- Tysk gudstjeneste
Ewigkeitssonntag
v. Matthias Alpen

8. november kl. 10.30

- Højmesse - Våbenstilstandsdagen
22. søndag efter trinitatis
v. Sten Haarløv

15. november kl. 10.30

- Højmesse
23. søndag efter trinitatis
v. Heine Holmgaard

22. november kl. 10.30

- Højmesse
Sidste søndag i kirkeåret
v. Sten Haarløv

24. november kl. 16.45

Børne- og familiegudstjeneste

29. november kl. 10.30

- Højmesse
1. søndag i advent
v. Sten Haarløv
Det nye kirkeår fejres med vin i
Glasgangen

Kalender

Se omtale inde i bladet

Alle hverdage kl. 17.30
aftensang, onsdag med
altergang

Fra den 1. juli - 31. august
Udstilling i Dormitoriet

Onsdag den 12. august
kl. 19.30
Offentligt orienteringsmøde i
Løgumkloster Forsamlingshus

Torsdag den 20. august
kl. 10.00
og otte uger frem.
Babysalmesang

Onsdag den 26. august
kl. 20.00
Koncert

Søndag den 30. august
efter højmessen
Afskedsreception for
Povl Søndergaard

**Fra den 1. september -
30. oktober**
Udstilling i Dormitoriet

Tirsdag den 8. september
kl. 19.30
Klosteraften i Dormitoriet

Tirsdag den 15. september
kl. 19.30
Valgforsamling i
Løgumkloster Forsamlingshus

Lørdag den 19. september
kl. 10.00
Konfirmation Den Tyske skole

Onsdag den 23. september
kl. 19.30
Paneldebat i Forsamlingshuset

Lørdag den 26. september
kl. 10.00
Konfirmation Distriktsskolen

Søndag den 27. september
kl. 10.00
Konfirmation Friskolen

Søndag den 27. september
kl. 15.00
Koncert

Lørdag den 3. oktober
kl. 15.00
Koncert

Onsdag den 14. oktober
kl. 19.30
Filmaften i Den Gamle Biograf

Søndag den 18. oktober
kl. 14.00
Sønderjysk kaffebord i
Forsamlingshuset

Tirsdag den 27. oktober
kl. 16.45
Børne- og familiegudstjeneste

Onsdag den 28. oktober
kl. 18.00
Fest for alle frivillige
samt fejring af 10- årsjubilæum
for besøgstjenesten

Onsdag den 4. november
kl. 19.30
Klosteraften i Dormitoriet

Søndag den 8. november
Kransenedlæggelse ved
mindelunden

Tirsdag den 24. november
kl. 16.45
Børne- og familiegudstjeneste

Fredag den 27. november
kl. 15.30
Koncert

**Bibelmeditation
i Kapitelsalen**
Den sidste torsdag i hver måned
kl. 19.30-20.30

Se kalender på
www.loegumkloster-kirke.dk

Løgumkloster kirke
er også på Facebook
www.facebook.com/locusdei/

